

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 12.6.2019
COM(2019) 278 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU SVETU,
SVETU IN EVROPSKI CENTRALNI BANKI**

**Četrto poročilo o napredku pri zmanjšanju obsega slabih posojil in nadaljnjem
zmanjševanju tveganj v bančni uniji**

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, EVROPSKEMU SVETU, SVETU IN EVROPSKI CENTRALNI BANKI

Četrto poročilo o napredku pri zmanjšanju obsega slabih posojil in nadaljnjem zmanjševanju tveganj v bančni uniji

UVOD

Polno delujoča bančna unija je bistvena za zagotovitev, da bo ekonomska in monetarna unija postala odpornejša proti negativnim gospodarskim pretresom v prihodnosti, in sicer tako, da se omogoči večja čezmejna delitev tveganj. Kot je opisano v sporočilu z naslovom „Poglobitev evropske ekonomske in monetarne unije: pregled stanja štiri leta po objavi poročila petih predsednikov“, bi dokončanje bančne unije znatno povečalo zaupanje v bančni sektor ter na splošneje zaupanje v ekonomsko in monetarno unijo.

Da bi omogočile tak napredek, so si Unija in njene države članice močno prizadevale za zmanjšanje tveganj. Kot je pojasnjeno v tem poročilu o napredku, so ta prizadevanja obrodila sadove. Poročilo o napredku kaže na odločne ukrepe, ki so bili sprejeti v zadnjih letih za spopadanje z izzivom slabih posojil, ki so eno od ključnih področij za zmanjšanje tveganj v evropskem bančnem sektorju. Številni posojilojemalci (posamezniki in podjetja), zlasti v državah članicah, ki so jih prizadele dolge ali globoke recesije, so se zaradi različnih razlogov, vključno s finančno krizo in posledičnimi recesijami, ter tudi zaradi nepremišljenega posojanja in neustreznega ocenjevanja kreditne sposobnosti morali soočiti z nezmožnostjo odplačila svojih posojil ali celo s stečajem. Posledica tega je bila, da so se v bilancah stanja številnih bank začela kopičiti slaba posojila.

Prizadevanja v preteklih letih in sad, ki so ga (in ga bodo) obrodila, izvirajo iz celovitega niza ukrepov iz akcijskega načrta Sveta za ekonomske in finančne zadeve za reševanje problema slabih posojil v Evropi¹. Ta akcijski načrt je skoraj v celoti izveden. Komisija je kot odziv na ta akcijski načrt in da bi nadgradila načrt Sveta iz leta 2016 marca 2018 predstavila namenski in celovit sveženj ukrepov za nadaljnje zmanjšanje obsega slabih posojil. Tudi Svet se je strinjal, da bo redno obravnaval vprašanje slabih posojil in ocenjeval dosežen napredek na podlagi ocene stanja Komisije. To sporočilo je četrto poročilo Komisije o napredku na tem področju. Tako predstavlja prispevek k zasedanju Evropskega sveta junija, ki bo razpravljal o strateški agendi EU za obdobje 2019–2024, vključno z ekonomsko in monetarno unijo.

Sprejeti so bili pomembni koraki za zmanjšanje obstoječega obsega slabih posojil in za pomoč pri preprečevanju ponovnega kopičenja teh posojil v prihodnosti. Čeprav so deleži slabih posojil v nekaterih državah članicah še vedno visoki, je treba poudariti, da je bil dosežen napredek pri njihovem zmanjševanju. Vse zadevne zainteresirane strani morajo ta prizadevanja nujno nadaljevati, da bi lahko to poglavje sčasoma v celoti zaključili.

¹ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/07/11/conclusions-non-performing-loans/>.

1. ŠIRŠI KONTEKST: ZMANJŠANJE TVEGANJ V UNIJI

V zadnjem desetletju so si Unija in njene države članice močno prizadevale zmanjšati tveganja v bančnem sektorju². Številni ukrepi, ki so bili uvedeni od začetka finančne krize so: (1) bistveno in praktično izboljšali solventnost, finančne vzvode in likvidnost bank; (2) znatno izboljšali upravljanje znotraj bančnega sektorja in nadzor nad njim; ter (3) znatno izboljšali rešljivost bank. Povprečni količniki temeljnega kapitala bank³ v euroobmočju pod neposrednim nadzorom enotnega mehanizma nadzora (EMN) so ostali stabilni in so v 4. četrtletju leta 2018 znašali 15,54 % v primerjavi s 15,63 % v 4. četrtletju leta 2017⁴. Ti močnejši kapitalski položaji se odražajo tudi v višjih količnikih finančnega vzvoda. Povprečni količnik finančnega vzvoda⁵ ostaja precej nad zahtevo, ki znaša 3 %, in sicer je v 4. četrtletju leta 2018 znašal 5,28 % v primerjavi s 5,41 % v 4. četrtletju leta 2017. Banke v euroobmočju so tudi ohranile svojo odpornost na likvidnostne šoke, saj je bil količnik likvidnostnega kritja v 4. četrtletju leta 2018 visok in je znašal 145,61 % v primerjavi s 143,56 % v 4. četrtletju leta 2017. Vse to priča o odločnih ukrepih za zmanjšanje tveganj v euroobmočju.

Kot je navedeno v sporočilu o bančni uniji iz leta 2017⁶ in potrjeno v drugem in tretjem poročilu o napredku pri zmanjšanju obsega slabih posojil v Evropi⁷, je Komisija predlagala nadaljnje bistvene in dopolnilne ukrepe za zmanjšanje tveganj in povečanje odpornosti evropskega bančnega sektorja. Poleg posebnih ukrepov v zvezi s slabimi posojili, ki so podrobneje navedeni v nadaljevanju, so bili v zadnjih mesecih izvedeni nekateri pomembni koraki, ki so del prizadevanj Komisije:

- prvič, Evropski parlament in Svet sta se dogovorila o „bančnem paketu“, s katerim učinkovito vzpostavljata trdnjši okvir za reguliranje in nadzor bank⁸. To je pomemben mejnik pri izvajanju mednarodnih standardov in dokončanju regulativnega načrta za obdobje po krizi. Povečuje odpornost bank EU in izboljšuje njihovo posojilno zmožnost za podpiranje realnega gospodarstva EU; ter
- drugič, zakonodajalca sta se dogovorila o Direktivi o okvirih preventivnega prestrukturiranja, drugi priložnosti ter ukrepih za povečanje učinkovitosti postopkov prestrukturiranja, postopkov v primeru insolventnosti in postopkov za odpust dolgov, pri čemer sta se oprla na sisteme, ki v državah članicah že dobro delujejo⁹.

² Glej tudi: „Poročilo o spremljanju kazalnikov za zmanjšanje tveganja“: https://www.consilium.europa.eu/media/37029/joint-risk-reduction-monitoring-report-to-eg_november-2018.pdf.

³ Količnik temeljnega kapitala banke je količnik navadnega temeljnega lastniškega kapitala (tj. lastniški kapital banke in rezerve, razkrite v bilanci stanja) v razmerju do tveganju prilagojenih sredstev.

⁴ Podatki v tem oddelku izhajajo iz statističnih podatkov bančnega nadzora ECB.

⁵ Tj. količnik finančnega vzvoda ob polnem izvajanju predpisov (fully loaded) (temeljni kapital banke se deli s skupnimi sredstvi banke), ki se izračuna na strožji način in predstavi pred letom 2019, ko se konča prehodna faza. Blažilni učinek prehodnega obdobja izvajanja se ne upošteva.

⁶ COM(2017) 592 z dne 11. oktobra 2017.

⁷ COM(2018) 133 z dne 14. marca 2018.

⁸ Novembra 2016 je Komisija predlagala pomemben zakonodajni sveženj za pregled direktive o sanaciji in reševanju bank (DSRB), uredbe o enotnem mehanizmu za reševanje, direktive o kapitalskih zahtevah IV (CRD IV) in uredbe o kapitalskih zahtevah (CRR), da bi se nadalje zmanjšala preostala tveganja v bančnem sektorju. Glej http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3731_sl.htm.

⁹ COM/2016/0723 - 2016/0359 (COD).

Direktiva bo spodbudila podjetja, ki so sposobna preživeti, da se že zgodaj prestrukturirajo, tako da se lahko bolje ohrani vrednost in reši več delovnih mest. Poštenim podjetnikom bo dala tudi drugo priložnost, da ustanovijo novo podjetje, namesto da se jih kaznuje za poslovni neuspeh. To pomeni, da je bil storjen ključen korak, saj so učinkovita pravila za prestrukturiranje in insolventnost bistvena za preprečevanje in zmanjševanje slabih posojil.

Komisija pozdravlja sprejetje obeh predlogov in poziva k njihovem pravočasnemu izvajanju.

2. NEDAVNI TRENDI NA PODROČJU SLABIH POSOJIL

Deleži slabih posojil so se v 3. četrtnetu leta 2018 še naprej zmanjševali. Najnovejši podatki kažejo, da se je delež bruto vrednosti slabih posojil v vseh bankah v EU nadalje zmanjšal na 3,3 % (3. četrtnetu leta 2018), kar je 1,1 odstotne točke manj kot v enakem obdobju leta pred tem (glej sliko 1). To gibanje je sledilo splošnemu trendu zmanjševanja od 4. četrtneta leta 2014 in ga je potrjevalo. Povprečni delež slabih posojil v EU se tako približuje ravnem pred krizo (glej sliko 2). Tudi stopnja oblikovanja rezervacij¹⁰ se je nadalje povečala in je znašala 59,4 % (3. četrtnetu leta 2018).

Sliki 1 in 2: Delež slabih posojil v Uniji

Najnovejši četrtnetni podatki kažejo, da se deleži slabih posojil v skoraj vseh državah članicah še naprej znižujejo. Vendar pa se razmere med državami članicami še vedno močno razlikujejo (glej razpredelnico 2). Na koncu 3. četrtneta leta 2018 je imelo 14 držav članic precej nizek delež slabih posojil, in sicer je znašal manj kot 3 %, medtem ko so imele nekatere še vedno znatno višje deleže, med njimi so imele 3 države članice deleže nad

¹⁰ Ta delež kaže na obseg sredstev, ki jih je banka zadržala za kritje za kreditne izgube. Vir: Evropska centralna banka. Zaradi nerazpoložljivosti podatkov o oblikovanju rezervacij za posojila je bila stopnja oblikovanih rezervacij za EU izračunana z upoštevanjem oslabitev in slabih posojil za vse dolžniške instrumente (posojila in dolžniške vrednostne papirje).

10 %¹¹. Celo države članice, v katerih so deleži slabih posojil razmeroma visoki, zaradi kombinacije ukrepov politike in gospodarske rasti večinoma dosegajo spodbuden in stalen napredek.

¹¹ Hkrati naj bi se delež slabih posojil na Portugalskem do konca 4. četrtnetja leta 2018 zmanjšal pod 10 %. Pri tem je treba dodati, da je ECB trenutno še vedno v postopku potrjevanja teh podatkov s konca četrtnetij za vse države članice.

Razpredelnica 2: Slaba posojila in rezervacije po državah članicah¹²

	Bruto vrednost slabih posojil in predujmov (v % bruto vrednosti posojil in predujmov)		Slaba posojila zasebnemu sektorju* (v % posojil zasebnemu sektorju)		Skupne rezervacije za izgube (iz posojil)** (v % vseh sumljivih in slabih posojil)	
	3. četrtoletje 2018	3. četrtoletje 2017	3. četrtoletje 2018	3. četrtoletje 2017	3. četrtoletje 2018	3. četrtoletje 2017
Belgija	2,2	2,7	3,0	3,9	54,6	50,1
Bolgarija	8,6	11,5	13,6	18,6	64,3	56,6
Češka republika	2,1	2,6	4,0	5,0	65,2	54,2
Danska	2,3	2,7	2,8	3,0	36,7	39,6
Nemčija	1,6	2,1	2,6	4,0	85,5	42,6
Estonija	1,7	2,0	2,2	2,7	41,0	42,9
Irska	7,8	11,2	10,9	15,4	37,2	37,2
Grčija	43,5	46,7	47,3	50,4	51,0	49,1
Španija	4,0	4,7	5,1	-	63,0	-
Grancija	2,8	3,2	3,9	4,5	65,3	60,3
Hrvaška	7,9	10,8	12,3	15,8	74,2	69,0
Italija	9,5	12,1	12,4	15,7	59,3	53,6
Ciper	21,8	32,1	37,4	51,3	52,3	47,3
Latvija	6,0	6,0	8,1	9,0	39,2	44,1
Litva	2,9	3,7	3,7	4,9	35,7	34,4
Luksemburg	0,9	0,7	2,1	1,7	43,6	52,4
Madžarska	6,1	9,6	8,1	14,1	78,1	67,1
Malta	2,9	3,4	-	5,7	51,8	44,7
Nizozemska	1,9	2,2	2,6	2,9	35,1	37,2
Avstrija	2,8	3,8	3,8	5,3	66,8	63,8
Poljska	6,5	6,6	7,1	7,2	68,0	57,9
Portugalska	11,3	14,6	12,6	15,6	58,8	50,2
Romunija	5,7	8,1	7,4	10,3	77,4	70,1
Slovenija	6,9	10,8	9,1	13,9	70,1	70,9
Slovaška	3,6	4,1	3,9	4,6	86,0	70,4
Finska	1,1	1,2	1,9	2,1	33,5	31,8
Švedska	1,2	1,2	1,5	1,4	35,6	34,5
Združeno kraljestvo	1,2	1,6	2,1	-	50,1	41,2
Evropska unija	3,3	4,4	-	-	59,4	50,7

Vir: ECB, konsolidirani bančni podatki. Izračuni služb Komisije (GD FISMA).

¹² *Opombe:* Podatki se nanašajo na domače kreditne institucije ter podrejene družbe in podružnice pod tujim nadzorom.

* Podatki za posamezne sektorje za EU, Malto (tj. 3. četrtoletje leta 2018) in Španijo (tj. 3. četrtoletje leta 2017) niso na voljo. Podatki za posamezne sektorje (tj. skupna izpostavljenost do gospodinjstev in nefinančnih korporacij) so za Bolgarijo, Nemčijo in Madžarsko na voljo le kot knjigovodske vrednosti.

**Podatki o oblikovanju rezervacij za posojila za Bolgarijo, Nemčijo, Španijo (z izjemo 3. četrtoletja leta 2018), Madžarsko in EU niso na voljo. V teh primerih podatki temeljijo na oslabitvah za vse dolžniške instrumente (tj. posojila in dolžniške vrednostne papirje).

Odločno ukrepanje bank in oblikovalcev politik, zlasti v državah članicah z razmeroma visokimi ravni slabih posojil, je olajšalo to zmanjšanje slabih posojil in deležev slabih posojil. Poleg tega je Komisija še naprej konstruktivno sodelovala z državami članicami, da bi omogočila rešitve za posamezne primere za banke v okviru pravil EU o državni pomoči in bančnih predpisov, z jasnim ciljem, da se omejijo stroški za davkoplačevalce, hkrati pa se zagotovi, da so vlagatelji vedno v celoti zaščiteni. To je omogočilo transakcije, s katerimi je bilo v zadnjih treh letih iz bilanc stanja bank odstranjenih približno 112 milijard EUR bruto slabih posojil (tj. okoli 82 milijard EUR v Italiji, okoli 24 milijard EUR na Portugalskem in okoli 6 milijard EUR na Cipru).

Unija in njene države članice pa v svojih prizadevanjih ne bi smele popustiti. Zavedati se moramo možnih učinkov negativnega preobrata gospodarskih razmer. K odpravljanju slabih posojil v preteklih letih je pripomogla močna gospodarska konjunktura. Če se bodo naša skupna prizadevanja ohranila, se bodo lahko slaba posojila zmanjševala kar se da odločno, s čimer se bo povečala naša odpornost proti morebitnim negativnim pretresom v prihodnosti.

Razlike v deležih slabih posojil po državah članicah kažejo na še vedno prisoten asimetrični učinek finančne krize. Kljub na splošno spodbudnemu napredku slaba posojila še vedno predstavljajo tveganje (čeprav se to zmanjšuje) za sposobnost preživetja najbolj prizadetih bank ter za gospodarsko rast in finančno stabilnost v nekaterih državah članicah. Z nadaljnjim zmanjšanjem slabih posojil bi bilo mogoče doseči večjo konvergenco med državami članicami. Skupni obseg slabih posojil v Uniji zdaj znaša 786 milijard EUR¹³. Stalno pozornost bi bilo treba nameniti postopkom prestrukturiranja dolga, insolventnosti in izterjave dolgov, ki bi lahko imeli v veliko primerih znatne koristi od nadaljnjih reform. Učinkoviti in predvidljivi okviri za izterjavo posojil in insolventnost so ključnega pomena za pomoč bankam pri reševanju problema slabih posojil in za preprečevanje njihovega kopičenja v prihodnosti. Učinkovito reševanje tega pomembnega vprašanja bi močno spodbudilo nadaljnje zmanjšanje slabih posojil. Usklajevanje zakonodaje na tem področju predstavlja izziv zaradi tesnih povezav z različnimi področji zakonodaje, ki so v nacionalni pristojnosti, in z odločitvami javne politike, ki presegajo problem slabih posojil.

Enako pomemben dejavnik je trajnostna rast sekundarnih trgov za slaba posojila. Države članice in organi EU pri skupnih prizadevanjih ne bi smeli spregledati še neizkoriščenega potenciala dobro delujočega sekundarnega trga, ne le v smislu zmanjševanja sedanjih slabih posojil, ampak tudi pri zagotavljanju ventila za prihodnje tokove, kar bi pomembno vplivalo na preprečevanje ponovnega kopičenja slabih posojil v bilancah stanja bank. Ustrezne ukrepe politike (glej tudi nadaljevanje) bi bilo treba stalno usmerjati k nadaljnjemu razvoju sekundarnega trga, da se spodbudi in ohrani sedanji zagon v več državah članicah.

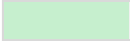
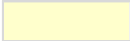
3. NAPREDEK PRI IZVAJANJU AKCIJSKEGA NAČRTA SVETA

Svet je v svojem akcijskem načrtu soglašal, da bo redno obravnaval vprašanje slabih posojil, da bi lahko ocenil spremembe na področju slabih posojil v Uniji in napredek pri izvajanju akcijskega načrta na podlagi ocene stanja Komisije. V razpredelnici 3 so prikazani pomembni koraki za polno izvajanje akcijskega načrta.

¹³ Vir: Evropska centralna banka

Razpredelnica 3: Napredek pri izvajanju akcijskega načrta

Št.	Pobuda akcijskega načrta	Št.	Pobuda akcijskega načrta
1	Razlaga obstoječih nadzorniških pooblastil iz zakonodaje EU v zvezi z oblikovanjem rezervacij za slaba posojila	8	Izboljšanje informacij v elektronskih datotekah o posojilih, ki jih morajo zagotoviti banke
2	Obravnavanje morebitnega nezadostnega oblikovanja rezervacij s samodejnim in časovno omejenim oblikovanjem rezervacij	9	Okrepitev podatkovne infrastrukture za slaba posojila, vključno z morebitnimi transakcijskimi platformami
3	Razširitev smernic enotnega mehanizma nadzora za slaba posojila na male banke	10	Razvoj načrta za družbe za upravljanje
4	Sprejetje smernic za upravljanje nedonosnih izpostavljenosti na ravni EU	11	Razvoj sekundarnih trgov slabih posojil
5	Nove smernice o dajanju bančnih posojil ter spremljanju in notranjem upravljanju bank	12	Primerjalna analiza nacionalnih okvirov za izterjavo posojil in insolventnost
6	Razvoj makrobonitetnih pristopov za preprečevanje kopičenja prihodnjih slabih posojil	13	Poglobitev obravnave insolvenčnih vprašanj v okviru evropskega semestra
7	Zahteve za večje razkrivanje v zvezi s kakovostjo sredstev in slabimi posojili za vse banke	14	Izboljšanje zaščite zavarovanih upnikov

	Doseženo
	Skoraj doseženo
	V teku

3.1. ZADOSTNO KRITJE ZA KREDITNE IZGUBE BANK PRI PRIHODNJIH SLABIH POSOJILIH

V svežnju predlogov o slabih posojilih, ki ga je Komisija predstavila marca 2018, je predlagala uredbo o spremembi uredbe o kapitalskih zahtevah¹⁴, ki uvaja zakonsko bonitetno varovalo, da bi se preprečilo tveganje nezadostnega oblikovanja rezervacij za prihodnja slaba posojila. Uredba je bila sprejeta aprila 2019¹⁵.

V skladu z Uredbo morajo imeti banke zadostno kritje za kreditne izgube (tj. ravni skupnega minimalnega kritja) pri novoizdanih posojilih, če ta postanejo nedonosne izpostavljenosti. Če banka ne dosega veljavne minimalne stopnje kritja, mora ta primanjkljaj odšteti od kapitala.

V okviru bonitetnega varovala je veljavna zahteva glede minimalnega kritja odvisna od dveh glavnih vhodnih spremenljivk:

- ali je vsa nedonosna izpostavljenost ali njen del zavarovan s primernim kreditnim zavarovanjem (kot je opredeljeno v uredbi o kapitalskih zahtevah); ter
- obdobje, za katerega je bila izpostavljenost razvrščena kot nedonosna.

¹⁴ Uredba (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012.

¹⁵ Uredba (EU) 2019/630 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o spremembi Uredbe (EU) št. 575/2013 glede minimalnega kritja izgub za nedonosne izpostavljenosti.

Zahteve glede kritja za banke se po 3 letih postopno povečajo na 100 % za nezavarovane nedonosne izpostavljenosti ter po 9 oziroma 7 letih za nedonosne izpostavljenosti, zavarovane z nepremičnino, oziroma za nedonosne izpostavljenosti, zavarovane z drugim primernim kreditnim zavarovanjem. Ta pristop odraža povečano tveganje, ki izhaja iz „starejših“ nedonosnih izpostavljenosti, tudi če so zavarovane: dlje kot nedonosne izpostavljenosti ostanejo v bilancah stanja bank, manj so banke uspešne pri izterjavi svojega denarja. Cilj ukrepa je spodbuditi banke k proaktivnemu in pravočasnemu upravljanju nedonosnih izpostavljenosti. To je pomembno, ker do uspešne izterjave in izvedljivih ukrepov restrukturiranja običajno pride v prvih letih po razvrstitvi izpostavljenosti kot nedonosne.

Uredba za zagotovitev pravne varnosti in skladnosti bonitetnega okvira uvaja tudi skupno opredelitev nedonosnih izpostavljenosti, ki je v skladu z opredelitvijo, ki se že uporablja za nadzorniško poročanje.

Bonitetno varovalo bo na splošno zmanjšalo tveganja za finančno stabilnost, ki izhajajo iz visokih ravni nezadostno pokritih nedonosnih izpostavljenosti, tako da bo preprečilo kopičenje ali povečanje takih nedonosnih izpostavljenosti s potencialnimi učinki prelivanja zlasti v izjemnih tržnih razmerah. Pripomoglo pa bo tudi k zagotavljanju, da bodo imele institucije dovolj sredstev za kritje izgub pri nedonosnih izpostavljenostih, s čimer bo zaščitilo njihovo dobičkonosnost, kapital in stroške financiranja v izjemnih razmerah. To bi posledično prispevalo k zagotavljanju stabilnega, manj procikličnega financiranja za gospodinjstva in podjetja.

3.2. DIREKTIVA O SKRBNIKIH KREDITOV, KUPCIH KREDITOV IN POPLAČILU IZ NASLOVA ZAVAROVANJA S PREMOŽENJEM

Predlagana direktiva¹⁶ bi bankam omogočila, da učinkoviteje obravnavajo posojila, ko se ta razvrstijo med slaba, in sicer z izboljšanjem pogojev za: (1) prodajo kredita tretjim strankam na sekundarnem trgu; ali (2) unovčenje zavarovanja s premoženjem, ki se uporablja za zavarovanje kredita.

Eden od osrednjih ciljev predloga je spodbujanje razvoja sekundarnih trgov, na katerih lahko banke prodajajo slaba posojila tako na nacionalni ravni kot na ravni držav članic, hkrati pa ohranjajo visoko raven zaščite posojilojemalcev. Za dosego tega cilja Direktiva uvaja usklajeno in manj restriktivno ureditev za kupce in skrbnike kreditov ter odpravlja nepotrebne ovire za čezmejno dejavnost. Spodbudila bi nadaljnji razvoj dobro delujočega sekundarnega trga in bi tako znatno prispevala k zmanjšanju sedanjega obsega slabih posojil.

Za dosego drugega osrednjega cilja je Komisija predlagala dodaten mehanizem za pospešeno izvensodno poplačilo iz naslova zavarovanja s premoženjem. Mehanizem bi bankam in poslovnim kreditojemalcem (ne potrošnikom) omogočil, da se s pogodbo vnaprej dogovorijo o metodi hitrega poplačila iz naslova zavarovanja s premoženjem s strani upnika v primeru neplačila poslovnega posojilojemalca. S tem mehanizmom bi se izboljšale

¹⁶ COM/2018/0135 final - 2018/063 (COD).

zavarovane možnosti upnikov za izterjavo vrednosti, s čimer bi se preprečilo kopičenje slabih posojil v prihodnosti.

Obe možnosti¹⁷ za obravnavanje slabih posojil, ki ju imajo na voljo banke in ju ta direktiva spodbuja, bi se medsebojno krepili. Krajši čas obravnave in večje vrednosti izterjave povečujejo vrednost slabih posojil in ponudbene cene v morebitnih transakcijah s slabimi posojili. Poleg tega je na sekundarnih trgih lažje določiti ceno zavarovanega slabega posojila kot ceno nezavarovanega posojila, saj vrednost zavarovanja s premoženjem določa minimalno vrednost slabega posojila. Zato bi to lahko postalo tudi razlog, da dajejo kupci kreditov prednost slabim posojilom z možnostjo pospešenega izvensodnega uveljavljanja pravic iz zavarovanja s premoženjem. To pa bi kreditne institucije dodatno spodbudilo k uporabi te možnosti pri dajanju novih posojil. Poleg tega bi usklajenost, dosežena s pospešenim izvensodnim uveljavljanjem pravic iz zavarovanja s premoženjem, spodbudila pojav vseevropskih vlagateljev v slaba posojila, kar bi nadalje izboljšalo likvidnost trga.

Medtem ko je Svet dosegel delen splošni pristop v zvezi s sekundarnimi trgi, potekajo pogajanja o poplačilu iz naslova zavarovanja s premoženjem. Razprave o obeh vidikih bi morale biti prednostna naloga novega Parlamenta. Hiter zaključek te zadeve, ki je del akcijskega načrta Sveta, je bistvenega pomena za prispevanje k prizadevanjem EU za uspešno reševanje vprašanja slabih posojil po vsej Evropi. Zato Komisija sozakonodajalca poziva, naj hitro dosežeta dogovor o tem pomembnem predlogu.

3.3. PRIMERJALNA ANALIZA NACIONALNIH UREDITEV NA PODROČJU INSOLVENTNOSTI

Učinkovitejši in bolj predvidljivi okviri za izterjavo posojil in insolventnost bi bili koristni za upravljanje slabih posojil. Službe Komisije zato izvajajo primerjalno analizo nacionalnih sistemov za izterjavo posojil, ki zajema tako posamezne kot kolektivne postopke za izterjavo posojil ali postopke v primeru insolventnosti. Cilj je pridobiti zanesljivo sliko o zamudah in stopnjah izterjave vrednosti, s katerimi se banke soočajo v primeru neplačil posojilojemalcev. Ti rezultati so močno odvisni od sodnih zmogljivosti v posameznih državah članicah. Napredek pri izvajanju primerjalne analize je bil državam članicam predstavljen na različnih sejah, nazadnje 13. februarja in 10. aprila 2019, in z njimi so potekale tudi razprave, ki so med drugim vključevale problem pomanjkanja dostopa do pomembnih podatkov. Službe Komisije so januarja 2019 Evropski bančni organ zaprosile za nasvet glede zbiranja in analize podatkov bank o stopnjah in hitrosti izterjav v različnih jurisdikcijah. To bi bilo treba podpreti s kvalitativnimi podatki o temeljnih značilnostih nacionalnih ureditev na področju izterjave posojil in insolventnosti. Službe Komisije so od držav članic zahtevale, naj predložijo kvalitativne podatke.

3.4. TEHNIČNI NAČRT ZA NACIONALNE DRUŽBE ZA UPRAVLJANJE SLABIH POSOJIL

Komisija je v okviru svežnja za slaba posojila državam članicam posredovala načrt za družbe za upravljanje slabih posojil. Ta dokument vsebuje nezavezujoče in praktične smernice o tem, kako lahko države članice, če želijo, v skladu z zakonodajo EU ustanovijo nacionalne družbe za upravljanje slabih posojil. Kolikor je mogoče, temelji na najboljših

¹⁷ Poleg bank bi se medsebojno krepili tudi vidiki predloga, ki se uporabljajo za kupce in skrbnike kreditov.

praksah iz preteklih izkušenj v državah članicah. V načrtu je bilo podrobneje obdelanih nekaj ključnih načel, kot so obseg zadevnih sredstev, obseg udeležbe, premisleki o pragu za višino sredstev, pravila za vrednotenje sredstev, ustrezna kapitalska struktura ter upravljanje in delovanje družbe za upravljanje slabih posojil. Jasno je, da morda obstaja potreba po ustrezni prilagoditvi nekaterih predlogov iz načrta okoliščinam v posamezni državi.

Komisija ugotavlja, da od objave tega načrta še nobena država članica ni začela z ustanavljanjem družbe za upravljanje slabih posojil na nacionalni ravni v skladu s smernicami, opisanimi v načrtu. Vendar so neuradne razprave z nekaterimi državami članicami pokazale, da se takšne ureditve skrbno preučujejo. V vsakem primeru je treba nujno upoštevati, da je lahko družba za upravljanje slabih posojil uspešna le, če jo podpirajo (1) ustrezen pravni in upravni okvir, ki na primer olajšuje izterjavo dolga in dostop do zavarovanja s premoženjem; in (2) zanesljive makrofinančne politike, ki podpirajo okrevanje gospodarstva. Poleg tega je treba ponovno poudariti, da je v načrtu pojasnjeno, kako smejo biti zasnovane družbe za upravljanje slabih posojil z elementom državne pomoči (ki jih je treba obravnavati kot izredno rešitev¹⁸), in sicer popolnoma v skladu s pravnim okvirom EU, zlasti z direktivo o sanaciji in reševanju bank, uredbo o enotnem mehanizmu za reševanje in pravili o državni pomoči.

3.5. EVROPSKE PLATFORME ZA TRANSAKCIJE S SLABIMI POSOJILI

V akcijskem načrtu Sveta so bili Evropska centralna banka (ECB), Evropski bančni organ (EBA) in Komisija tudi pozvani, naj razmislijo o vzpostavitvi platform za transakcije s slabimi posojili, da bi tako spodbudili razvoj sekundarnih trgov. Konec novembra 2018 je bil objavljen delovni dokument služb Komisije o morebitni vzpostavitvi takšnih platform, ki sta ga skupaj pripravila osebje ECB in EBA. V njem je opisano, kako bi takšna ureditev lahko delovala v praksi.

Platforme za transakcije s slabimi posojili na ravni celotne Unije bi bile elektronske tržnice, na kateri bi si lahko imetniki slabih posojil, tj. banke in nebančni upniki, ter zainteresirani vlagatelji izmenjali informacije o portfeljih slabih posojil in trgovali z njimi¹⁹. Takšne platforme bi lahko obravnavale več sedanjih razlogov za nedelovanje sekundarnega trga slabih posojil, vključno z asimetrijo informacij med prodajalci in kupci ter velikimi transakcijskimi stroški. Posledično bi lahko vlagateljem olajšale dostop do trgov slabih posojil ter bankam pomagale povečati prodajo slabih posojil ter jim tako omogočile, da odprodajo slaba posojila in očistijo svoje bilance stanja hitreje ter po višjih prodajnih cenah, kot je trenutno mogoče. Takšne platforme bi lahko pripomogle k reševanju problema obstoječih slabih posojil in zagotovile kanal za učinkovito odprodajo prihodnjih slabih posojil, ko bi do teh prišlo. V tem smislu bi lahko bile pomembna, a cenovno ugodna infrastrukturna naložba, ki bi preprečila ponovno kopičenje velikega obsega slabih posojil v bilancah stanja kreditnih institucij v prihodnosti.

¹⁸ Družbe za upravljanje slabih posojil so lahko zasebne ali (delno) javno podprte družbe, ki ne potrebujejo državne pomoči, če se lahko za državo šteje, da ravna kot kateri koli drug gospodarski subjekt. Možnost, da se za družbo za upravljanje slabih posojil uporabi državna pomoč, se zato ne bi smela šteti za privzeto rešitev. V zvezi s tem so v načrtu opisani tudi nekateri alternativni ukrepi pomoči v zvezi z oslabljenimi sredstvi, ki ne vključujejo državne pomoči, kot so državna poročila, ki ustrezajo tržnim pogojem in omogočajo listinjenje slabih posojil.

¹⁹ Če platforme obdelujejo osebne podatke, morajo v celoti upoštevati splošno uredbo o varstvu podatkov. Zlasti bi bilo treba natančno določiti obliko in delovanje platform za zagotovitev, da se v celoti upošteva splošna uredba o varstvu podatkov.

Na podlagi delovnega dokumenta služb je Komisija 15. januarja organizirala okroglo mizo z zainteresiranimi stranmi iz panoge, EBA in ECB, da bi se začelo delo za vzpostavitev platform za slaba posojila na ravni Unije. To srečanje je omogočilo koristno izmenjavo informacij in stališč z zainteresiranimi stranmi ter med njimi. Da bi bil dosežen napredek pri ustanavljanju takšnih platform, bi se morale zasebne zainteresirane strani dogovoriti o konkretnih oblikah razvoja in izdajanja panožnih standardov za evropske platforme za slaba posojila. Ob upoštevanju tega cilja Komisija skupaj z ECB in EBA še naprej igra ključno vlogo pri spodbujanju konkretnega napredka pri oblikovanju platform za slaba posojila na ravni Unije. V naslednjem koraku bo Komisija organizirala drugo okroglo mizo z zainteresiranimi stranmi.

4. SKLEPNE UGOTOVITVE

Kot je jasno razvidno iz tega poročila o napredku, se tveganja v bančnem sektorju EU tako kot v preteklih letih še naprej močno zmanjšujejo. Zaradi gospodarske rasti in ustreznih ukrepov politike se tveganja še naprej intenzivno in enakomerneje obravnavajo po vsej Uniji. To poročilo o napredku zato predstavlja pomemben prispevek k junijskemu zasedanju Evropskemu svetu.

Kot je pojasnjeno v tem poročilu o napredku, se slaba posojila v Uniji še naprej zmanjšujejo. Trdnost tega znižanja bi morala spodbuditi Unijo in njene države članice, da nadaljujejo skupna prizadevanja za prepričljivo obravnavo preostalih slabih posojil in preprečitev kopičenja teh posojil v prihodnosti. Deleži slabih posojil zlasti v nekaterih državah članicah še vedno predstavljajo izziv in jim je treba nameniti nadaljnjo pozornost.

Vsi elementi akcijskega načrta, ki ga je Svet sprejel julija 2017, so bili bodisi zaključeni bodisi se še izvajajo. Komisija poziva vse zainteresirane strani, tako na nacionalni kot na evropski ravni, naj nemudoma zaključijo preostale tekoče ukrepe.

Komisija še zlasti poziva Evropski parlament in Svet, naj hitro dosežeta dogovor o vseh elementih celovitega svežnja zakonodajnih ukrepov za odpravljanje slabih posojil, predlaganega marca 2018. Skupaj z vidnim napredkom pri zmanjševanju slabih posojil v sodelovanju z EBA, ECB in Evropskim odborom za sistemska tveganja ta sveženj pomembno prispeva k stalnim skupnim prizadevanjem za zmanjšanje preostalih tveganj v evropskem bančnem sektorju ter bi zlasti olajšal dokončanje bančne unije.